

Dominique Venner

O muži, který se oproti apatickému odumírání svých domestikovaných krajanů rozhodl pro burcující dobrovolnou smrt...

„Někteří lidé mu dnes nerozumějí, protože byl tak trochu z jiné doby, ze staré Evropy,“ říká o něm jeho vdova Clotilde v rozhovoru, který jsme **nedávno publikovali**. Podle ní nám přitom poskytl, tak jako Plútarchos antice, „podobu vzoru života, nádherné obrazy, modely chování a morálky pro život“. Zkrátka „co je žít jako Evropan“. V jeho knihách prý máme všechno. Potíží je, že z těch několika desítek titulů nevyšel česky ještě ani jediný. Ne tak na Slovensku, kde si přeložili jednu z vůbec nejosobnějších knížek tohoto vášnivého lovce a milovníka zbraní: **Polovačka, moja láska**. Neříká v ní sice všechno, ale až překvapivě mnoho. A něco málo z toho se dočtete v těchto našich výpiscích:

Autobiografické črty

Čoraz častejšie chodievam poľovať bez guľovnice. Iste, nosievam vo vrecku oblúbený nôž, ale mojou jedinou zbraňou býva dobrý zrak, čuch na zver a schopnosť vniknúť do začarovaného kruhu divočiny a zároveň ju neznesvätiť. (...) Čo mi pošeplo, aby som si dnes vzal guľovnicu? Veď som netúžil zabíjať. Práve naopak. (...) A jednako vo mne niekedy prevládla túžba, neskrotná a nepotlačiteľná ako atavistická výzva mojich predkov. Čo by bolo zo mňa bez tej túžby? Ničové nič. Tuctový turista.

S poľovnickou zbraňou alebo bez nej sa sústavne vraciam k svojim nevyhnutným zdrojom, ktoré tvoria najmä čarovný les, tíšina, tajomstvo klokotavej krvi a bývalé rodové

spoločenstvo. Vzhľadom na zrod, zánik a seľbu poľovačka nepochybne patrí k posledným z prvotných rituálov... (s. 12-13, kap. «Abecedár»)

Skauti sa podľa vzoru Indiánov žijúcich v období rokov 1820 až 1860 občas štylizujú (...), hoci treba priznať, že dané zvyky praktizujú v oveľa miernejšej podobe. (...) Mňa nenútili strpieť také muky ako Siouxa. A jednako som musel zaťat zuby, keď mi do chodidiel dosť hlboko vrezávali nôž a sledovali, ako znášam bolesť. Cícerkom mi tiekla krv, ktorou ma pomazali ako nejakého vlkolaka. Táto vzácna tekutina totiž symbolizuje život. Odvtedy mám na nohách viditeľné jazvy. Skauti ocenili môj stoicizmus, ako sa patrí, a najmä moju mlčanlivosť v priebehu nasledujúcich dní, keď mi znepokojení a rozhnevaní rodičia kladli nepríjemné otázky. (s. 49nn, kap. «Čarodejný bestiár», čož je i název stredovekej knihy o životě zvířat a jejich symbolice, v určitém smyslu je možné sem zahrnout i pravěké jeskyní umění.)

Nemal som žiaden dôvod zúčastňovať sa na prezidentských poľovačkách, ale **F. de Grossouvre** ma na ne pravidelne pozýval, lebo nás spájalo dlhoročné priateľstvo. Nepatril som k priateľom politikov a funkcionárov sediacych na teplom mieste, nemohl som sa pochváliť prestížnym a vyhraneným profilom ako stáli hostia Marly a Rambouilletu. Keď nadišiel deň zrazu, zaradil som svoju rachotinu medzi vyblýskané mercedesy, majestátne béemvéčka, nejaký rols a jaguár, takže tam pôsobila ako päšť na oko. (...) Lenže medzi nefalšovanými poľovníkmi sa hierarchia pomerne rýchlo stierala... Aj tí nejzazobanejší lovci búrlivo vzdávali hold za špičkový výkon úplne obyčajnému psovodovi najatému za minimálnu mzdu. V súlade s názorom markíza de Foudras si dovoľujem pripomenúť, že « poľovačka je vášeň, ktorá zrovnoprávňuje kráľovskú družinu s personálom, šľachticov s odroňmi ». (s. 180-181, kap. «Chambord, Rambouillet, Marly», čož jsou nejprestižnější fr. honitby.)

Láska k přírodě

...kýtica vyšľachtených ruží, obilné pole poprášené chemickým prostriedkom, či starostlivo ošetrovaný ovocný sad nie sú v pravom zmysle prírodou a čoraz väčšmi sa od nej vzdalujú, no jedine takú ľudia tolerujú. Slovom, patria do kategórie skrotenej, porobenej či prečistenej prírody. Ľudia sú len zriedka, v rozpore s legendami, priateľmi divej, nespútanej prírody. (...) zbožňujú ju v básňach a v upravených záhradách, to znamená v jej opravdivom popieraní. (...) Čím je človek modernejší (...), tým väčšmi rastie jeho nenávisť... **Mylne sa domnieva, že má rád zvieratá, ostro odsuzuje poľovníkov a nevedomuje si, že zastáva neprirodzene súcitnú morálku, čo vonkoncom nezodpovedá drsnej prírode. V skutočnosti neznáša na poľovníkov ich živočísnosť, ktorú si uchránili v srdci.** (...) Vo svete absolútneho racionalizmu a totálneho mešťanstva sa poľovník javí ako neznesiteľný živel najvyššieho rangu... (s. 115-117, kap. «Divošské úvahy»; dodáme, že buržoa si prírodu zkrátka plete s homolkovskými «panoramaty» nebo, zcela antropocentricky, s osobnostním testem, také v divočině Kavkazu či Himalájí; k tomu Venner: «Antropocentrismus nadobudol povážlivé rozmery až začiatkom druhej revolúcie, ktorá vznikla ako súhra historických náhod v rámci takzvaných púštnych náboženstev.» s. 57; – – revoluce první je přechod od loveckého způsobu života k polnímu hospodaření, kdy se z divé přírody a zvěře, dosavadního vzoru žití a jednání, stává škůdce, nepřítel!)

Krutost a smrt

Príroda je na jednej strane divošká a na druhej strane nevinná. Stačí sa pozornejšie zahľadieť na sytého kocúra alebo psa pohrávajúcého sa s poľnou myšou, ktorý ju nemieni zožrať a iba ju trápi. **Civilizované národy... áno, pred televíznou obrazovkou im krváca srdce zo súcitu. (...) Nespomínajú si, že pekne rozporciované rezne pochádzajú zo živých zvierat, ktoré sa chovajú výlučne na mäso v prišerných podmienkach, a že končia na hromadnom bitúnku?** V chovných staniciach už po ôsmich dňoch odstavujú teliatka od matiek a prevádzajú ich do veľkovýkrmní. Vyrastajú v tmavých stájniach, tlačia sa v tesných kójach, krmia ich «gebuzinami» obsahujúcimi rôzne organické odpady a nedostatočne ich napájajú, takže nemajú šancu uhasiť smäd. Keď žalostne bučia, dostanú do válova žranicu. Cieľ je jasný: denne pribrať jeden kilogram... Ošípané zdieľajú podobný osud; na holom betóne. Kravy trávia celé dni priviazané na 40-centimetrovej reťazi. Sliepky plnia funkciu stroja na znášenie vajec v tesnej klietke, kde sa nedá ani otočiť. Osud lampášových kurčiat, ak ich možno tak nazvať, je ešte horší. Nad poľutovaniehodným údelom husí a kačíc vo výkrmniach prižmurujeme oči. Rok čo rok sa tisícky zvierat podrobujú rafinovaným útrapám a trpia ako mučeníci, ktorých obeťovali na oltár vedy a výskumu z oblasti medicíny a farmácie...

Moja švagriná, jemná, kultivovaná, pohotová a navyše očarujúca Angličanka je výborná gazdina... na jej stole som však jakživ nevidel hovädzinu ani hydinu... Toleruje iba divinu... **«Práve preto, že som citlivá, jem iba divinu, ktorú usmrtia poľovníci. Prv než zabľúdi do mojej kuchyne, žije prevažne voľnej prírode osudom divej zveri. Smrtka si po ňu prichádza nečekané, na poli alebo v lese a nie na otrasnom bitúnku. Koniec koncov je nevyhnutným završením života, takže sa nad ňou škoda pozastavovať.»** Iste, smrť je neodvratná, prichádza za každým jedincom a naozaj niet ničoho prirodzenejšieho, čo by ju prevýšilo. Život a smrť nemožno od seba oddeliť, treba ich obe akceptovať v ich spontánnosti. [Avšak i] v prírode je smrť vždy krutá. Staroba a choroba je pre divú zver hotovým utrpením. Oslabené zvieratá si nevládsu samy zháňať potravu a poväčšine ich skôr či neskôr roztrhá predátor alebo rozežiere hmyz. Tak to prosto chodí. Príroda je ľahostajná a nemilosrdná. Musí sa v nej za každú cenu zachovať rovnováha jednotlivých druhov, takže jedinca celkom normálne končia tragicky. (...) [Také] všetky náboje nie sú zhovievavé. Prinášajú aj utrpenie, keď zasiahnu iba stehno, preniknú do čreva, rozdrvia labu alebo zlomia čelusť. Podaktorí poľovníci sa k tomuto riziku stavajú ľahostajne až necitlivo, akoby im skamenelo srdce. Iní sa usilujú strieľať presne, lebo sa nehodlajú zmierovať s vlastnou neschopnosťou...

(s. 107-109, kap. «Divošské úvahy» ; srv. A. Schopenhauer, *Svět jako vůle a představa* II, kap. 42, «Život druhu»)

Romantici a zelení muži

Renesancia, obdobie klasicizmu a osvietenstva zavrhlí gotické umenie a jeho tajemstvo opätovne odhalili romantici. Vrcholný predstaviteľ literárneho klasicizmu Johann Wolfgang Goethe bol ešte mladý, keď v roku 1772 navštívil strasbourskú katedrálu, opájal sa jej

architektúrou a prirovnal ju k stromu s tisícimi konármi. Friedrich von Schlegel, jeho krajan, literárny teoretik a inšpirátor skorého romantizmu v Nemecku, ktorý v roku 1805 podrobne skúmal kölnskú katedrálu, videl v jej štruktúre vysoký les. Podobný obraz vyšiel v roku 1802 z pera vikomta de Chateaubriand: «V gotických kostoloch prakticky všetko pripomína lesný labyrint a jeho atmosféru...» Krížová chodba gloucesterskej katedrály a cambridgská kaplnka King's College... ich vejárovité klenby dodávajú človeku pocit, že sa nachádza v rozľahlom lese s vysokými stromami... Dozista to cítil aj francúzsky historik **Georges Duby**, keď v diele *Čas katedrál* napísal : «Na najvyššom vrcholku sa aj slnko unášané na anjelských krídlach premieňa na kvet. Takú predstavu poskytujú iba vysoké stromy v lese.» Architektonické umenie sa snúbi s európskou flórou a zobrazuje ozdobné kry s lístím, cezminu, hloh i planý šíp. A čo je ešte zaujímavejšie, spoza hustého lístia vystrkávajú hlavu zelení mužíci, lesní bôžikovia, ktorí bdejú aj nad múrmi katedrál v Chartrese, Auxerre, v Dijone, Poitiers, Bourges, ale i v Bambergu, Malburgu, vo Fribourg-en-Brisgave, v Exeteri, Lincolne či v Norwichi. Ich stála prítomnosť na sakrálnych stenách je skutočne výrečnou odplatou lesa za unáhlené odlesňovanie!

(s. 474-475, kap. «Začarovaný les»; jeden z najkrásnejších «zelených mužů» v Čechách je skryt v podloubí před pražským Týnským chrámem)

Starověké mytologie

Jeleň ako symbol života (každoročne sa rodiace parožie)... Grecka a rímska mytologická ikonografia, na ktorú neskôr nadviazala aj renesancia, zachytáva v jeho spoločnosti bohyňu Dianu/Artemidu i jej brata Apolóna, čo dokladuje socha Artemidy Versailleskej, stojaca v parížskom Louvri. Z germánskej mytológie sa dozvedáme, že Siegfrieda si ako bezmocné dieťa vzala pod ochranu laň a pridávala ho vlastným mliekom. Galovia si stvorili Cernunna, boha s jeleními parohmi, ktorý patril k hlavným božstvám v ich panteóne. Zachovalo sa asi tridsať jeho podobizní. Cernunnos i v učupenej polohe pôsobí ako veľký bojovník a vznašená osobnosť. Na krku má kovový náhrdelník ako symbol urodzenosti. Na gundestrupskom striebornom gráli ho obklopuje lesná zver. Ako štedrý boh figuruje na basreliéfe v remešskom múzeu obstúpený Belenesom a Lugom, keltským Apolónom a Merkurom.

(s. 220, kap. «Korutánsky jeleň»)

Artemis/Diana, bohyňa zveri, **lesa** a noci. Jej podobizeň zodpovedá predstave, ktorú si staroveké národy utvorili o prírode. Nepozerali sa na ňu nežne ako Jean-Jacques Rousseau a nedelní výletníci; videli v nej obavanú bytosť, ktorá neodpúšťa nijaké slabosti a nemilosrdne ich trestá. (...) Siahla na život aj bezudným lovcem Oriónovi a Aktaiónovi. Opozili sa ju uraziť, neuvážene prekročili hranice, za ktorými se rúca poriadok a ústi do zmätku... Aktaiónov nelichotivý údel pripomína obyčajnému smrteľníkovi, že nie je všemocným pánom prírody. Je to sväto-svätá pravda, ktorú si osvojili staré národy a na svetlo božie ju vyniesol Ovídius. Všetky živé druhy majú v reprezentatívnom svete rovnaký zdroj pôvodu, pochádzajú z tých istých útrob a sú teda vzájomne prepojené, čo potvrdzuje samotné ponímanie metamorfózy. Premena symbolizuje opätovný zdroj; vďaka nej sa živá forma vracia do pôvodného útočiska, aby mohla vziať na seba novú podobu. Príbuznosť všetkých bytostí dáva

l'udom šancu premiňat sa na zvieratá, stromy, kvety. A práve návrat je nosnou témou *Premien*; predovšetkým návrat ku keltským a stredovekým legendám; napriek priehrade, ktorú medzi človeka a prírodu viac-menej stavia kresťanstvo.

(s. 92-94, kap. «Diana a svätý Hubert»; «Teprv když v bolestech nesčetných ran skončil se mu život, / tenkrát prý ukojen byl hněv Diany, lovkyně s toulcem,» k osudu Aktaióna viz III. kniha *Proměň*)

Vlk a divočák

Zo spisov rakúskeho zoológa **Konrada Lorenza** a ďalších etológov sa konečne dozvedáme, že známy výrok anglického filozofa Thomasa Hobbesa *homo homini lupus* (Človek človeku vlkom) je čírym nezmyslom a na dôvažok hrubou urážkou. Na rozdiel od ľudí sa totiž vlky vzájomne nepožierajú a ich rodinné vzťahy sú vzorom dokonalosti, ako svojho času vyjadril poet **Alfred de Vigny** v básni *Skon vlka*. – Diviak. Jeho mýtus spočíva v severskej tradícii, kam čiahaajú legendárne korene nášho národa. Z totemu Asterixa a našich galských predkov vyžaruje autorita... Diviaka často zobrazovali na vojenských odznakoch a galských minciach, takže sa stal lepším symbolom než kohút, ktorého si vymysleli Rimania na posmech Galov. (...) Diviak, pochopiteľne, nechýba ani v starogermánskych mýtoch (...) A na rytine vernej starovekému symbolizmu Albrecht Dürer nahradil býka a osla pro Ježiškových jasličkách diviakom a levom.

(s. 37nn, 97nn, kap. «Bulharský vlk» a «Diviak»)

Pušky a nože

Puška nie je len premyslená montáž funkčných súčiastok, kombinácia ocele s drevom či obyčajný nástroj... Aj preto nemajú konca-kraja diskusie o skutočnom význame záveru pušky a ocielky, dvojitych hlavní vedľa seba či pod sebou, anglických pažieb či pištoľových rukovätí, bledého či tmavého dreva, matného či lesklého povrchu a podobne. Pušku si nevyberáme na základe jednoznačných racionálnych kritérií. Napokon väčšmi zaväži číry pocit, jediný pohľad alebo dotyk a túžba vyvierajúca z tajomných hlbín srdca. – Poľovné pušky nevychádzajú z módy. Na rozdiel od iných športových a zábavných predmetov, ktorých tvar a materiál podľahajú vrtkavej móde, hodnota spomínanej zbrane spočíva práve v jej klasickom zovňajšku. Do jej výroby nezasiahla plastická hmota; zelenú v nej dostávajú iba ušľachtilé materiály, najčastejšie drevo kombinované s oceľou, pri zachovaní funkčnej a triezvej elegancie.

Poľovník nemá denne príležitosť použiť nôž alebo dýku. Častejšie ním krája salámu. A predsa sa v spojitosti medzi niekdajšou pazúrikovou a terajšou ocelovou čepelou odráža čosi jedinečné. Bodný a rezný nástroj nie je totiž obyčajný predmet. Vedia to aj milovníci nožov značky **Laguiole**, ktoré sa poznajú na prvý pohľad. Skutočná dýka je súčasťou mágie, o čom svedčia aj staré legendy. – Pred niekoľkými rokmi som dostal príležitosť vyskúšať skutočnú výkonnosť tesáka... skolili sme byvola, ktorého bolo treba vypitvať, odrať a rozporciovať... A práve na hrubej byvolej koži, na hore tvrdých svaloch a klzkých šliach som otestoval svoj

Troncay číslo jeden, perfektný nůž z díelne **Jeana Tanazacqa**...

(s. 252 a 336nn, kap. «Malá história veľkých zbraní» a «Parohovina a ocel'»)

«Poľovačka, naša matka»

Sme mäsožravci a proti tejto skutočnosti nič nezmôžeme. Oči máme umiestnené vpredu ako prevažná väčšina iných predátorov, lev, rys či sova, a ne na bokov aka naša obľúbená korisť, jarabica, ovca či antilopa. (...) ...sme ale presiaknutí do špiku kostí výraznými a trvalými premenami uskutočnenými za posledné štyri tisícročia. Nedokážeme teda pochopiť, že naši predkovia mohli kedysi normálne žiť a jednoducho nepoznať zmeny, bez ktorých si teraz nevieme predstaviť existenciu... - Prinajmenším 15-tisíc rokov delí kresby v Chauvetovej jaskyni od obrovských fresiek v Lascauxovej jaskyni, a predsa sa na seba ponášajú, akoby umelci boli v príbuzenskom zväzku. Určité rozdiely možno nájsť ... ale podobnosť je evidentnejšia než odlišnosť. To znamená, že sa zdržiavali na jednom mieste tisícky rokov a reprodukovali zavedené umenie, ktoré priamo odrážalo kolektívnu dušu, rovnaký pohľad na svet... Keď vychádzame z názoru paleontológov, ktorí tvrdia, že boli blízkymi príbuznými Kromaňoncov, zistíme, že medzi nimi a súčasnými Európanmi napanujú žiadne väčšie morfológické rozdiely... chlapi Chauvetovho a Lascauxovho razenia boli zaniatení lovci, existenčne závislí od mäsitej stravy... To je uzlový bod, nad ktorým sa oplatí popremýšľať. Ich predstava o svete a uznávané hodnoty boli výsledkom posvätného vzťahu k živočíšnej ríši a k lovu. (...) **Živočíšna ríša neposkytuje len proteíny, kože a kožušiny, je aj vzorom správania bez akéhokoľvek vzťahu k dobru či zlu.** (...) Prehistorickému lovu sa venovali viacerí autori, treba však spomenúť hlavne Roberta Ardreya a jeho *Et la chasse crea l'homme* (A lov stvoril muža-človeka)... V niekdajších školských učebniciach figurujú obrázky žien a detí pri zbere ovocia a zeleniny... Na podobné interpretácie treba raz a navždy zabudnúť. Naši predkovia sa neživilí mäsom z potešenia, ale z čirej nevyhnutnosti. Keď chceli prežiť, museli prijať úlohu predátorov, hoci ich žalúdok väčšmi zodpovedal potrebám bylinožravcov. Výskumníci z viacerých laboratórií, ktorí sa zamerali na ľudské koprolyty, výkaly a prehistorické skameneliny získané z vykopávok, v nich nenašli ani náznak rastlinných zvyškov. Stepy a savany neposkytovali pravekým ľuďom poživatelné plody, vzhľadom na dlhotrvajúce zimy v ľadovej Európe... Tvrdé životné podmienky ich nútili sústavné prenasledovať a zabíjať zver, z čoho vyplynuli viaceré následky, ktoré spomína **R. Ardrey**: «Mäsožravec posudzoval svet z úplne iného hľadiska ako jeho bylinožraví príbuzní...» Ľudské tvory sa museli odhodlať k organizovanému lovu a na rozdiel od primátov sa ním zapodievať trvalo. A tak sa svojím počínaním vlastne zaradili k svorkám vlkov a levov [také hyen!], kde je spolupráca pravidlom...

Odvaha, vytrvalosť, altruizmus a ďalšie vlastnosti dokazovali, že pravekí ľudia chtiac-nehtiac potláčali pud sebazáchovy v záujme celej skupiny a bez reptania sa obetovali, aby nezahynula celá komunita. Bez kolektívnej smelosti a statočnosti, bez takzvanej sociálnej inteligencie by sme ťažko prežili a už vôbec ne na patričnej úrovni. **Počestnosť, ktorú považujeme za výlučne ľudskú vlastnosť, sme v sebe objavili a rozvinuli ako niekdajší lovci a nie zberatelia a konzumenti korienkov.** Zdá sa, že za tri milióny rokov, od primitívnych ľudských tvorov po nášho priameho predka Kromaňonca, sa

DÉLSKÝ POTÁPĚČ

mozgová kapacita Európanov zväčšila z pôvodných päťsto centimetrov kubických na tisícšesťsto... **Mäsitá strava totiž podporila rozvoj nervových buniek**, neurónov a zároveň sa v loveckých revíroch vyprofilovali nejodvážnejší, najdôvtipnejší a najrobustnejší lovci. «**Lov sa stal novým druhom spolupráce a posunul úlohu dospelých mužov v společenstve. Vegetariánske primáty sa s nikým nedelia o jedlo, pohodlne sa uvelebia na najlepších miestach, ba nezriedka vytrhnú z rúk sústo podriadenému samcovi. Na druhej strane, z hľadiska mnohých mäsožravcov je úplne normálne podeliť sa o korisť, takže hospodárska zodpovednosť dospelého samca a táto dobrovoľná povinnosť v skupine je pravdepodobne výsledkom mäsitej stravy,**» tolik **S. L. Wahburn** z berkeleyskej univerzity na princetovskom sympóziu v roku 1956... A R. Ardrey v už citovanej knihe dodáva:

«Lovecká minulosť ... nám vstúpila mnohé ďalšie vlastnosti: ochotu spolupracovať, zmysel pre solidaritu a zodpovednosť, zásadu vzájomnej závislosti, čo vegetariánske primáty nikdy nezakúsia... A bez spomínaných charakterových čŕt by sme sa jakživ nestali ľuďmi.»

(s. 14, 46, 54 a 347nn, hl. tedy stejnojmenná kap. «Poľovačka...» ; zdá se, že dnešní vrcholně civilizované či domestikované typy člověka - nevázaní libertariáni, libertáři a liberasti «bez bariér» - tyto lidské vlastnosti již opět postrádají?)

Poznámka DP:

D. Venner, **Polovačka, moja láska** (Ružomberok: Epos, 2005). Kniha má hodně přes pět set stran, překladatel ji totiž na četných místech doplnil o východoevropské, také slovenské reálie, události či příběhy, neboť autor žel zjevně dodržuje starou zásadu a běžnou praxi *slavica non leguntur* - „slovansky psané se nečte“, odrážející fakt, že latinita s antickou tradicí, sotva uznávající „Huny“ čili Germány, nebrala Slovany ještě kdesi za nimi na vědomí. Jen tak se může stát, že i Guillaume Faye prostomyslně uvádí jako předchůdce kosmonautiky Julesa Verne, zatímco o Ciolkovském nemá ani potuchy...